GENERALINIO ADVOKATO
NILS WAHL IŠVADA,
pateikta 2016 m. liepos 21 d.[1]

Byla C-351/15 P

Europos Komisija
prieš
Total SA,

Elf Aquitaine SA

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Karteliai — Metakrilatų rinka — Baudos — Solidarioji patronuojančiųjų bendrovių ir jų dukterinės bendrovės atsakomybė už pastarosios bendrovės neteisėtą elgesį — Visos dukterinės bendrovės baudos nedelsiamas sumokėjimas — Dukterinės bendrovės baudos dydžio sumažinimas po Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimo — Europos Komisijos apskaitos pareigūno raštai, kuriais iš patronuojančiųjų bendrovių reikalaujama sumokėti sumą, grąžintą dukterinei bendrovei, kartu su delspinigiais — Ieškinys dėl panaikinimo — Aktai, kuriuos galima ginčyti — Veiksminga teisminė apsauga“

1. Šiuo apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti 2015 m. balandžio 29 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Total ir Elf Aquitaine / Komisija*[2], kuriuo jis iš dalies panaikino Komisijos raštus[3], susijusius su *Total SA* ir *Elf Aquitaine SA* baudos sumos ir delspinigių sumokėjimu po Komisijos sprendimo C (2006) 2098 *final*[4].

2. Šioje byloje Teisingumo Teismo prašoma, be kita ko, nustatyti, ar Komisijos apskaitos pareigūno raštai, kuriais patronuojančiųjų bendrovių reikalaujama kartu su delspinigiais sumokėti joms solidariai su jų dukterine bendrove už konkurencijos taisyklių pažeidimą skirtas baudas, iš dalies sumažinus ir grąžinus šias baudas dukterinei bendrovei, kuri jas prieš tai sumokėjo, yra aktai, kuriuos galima ginčyti. Tiksliau, kyla klausimas, ar šie raštai priimti šių įmonių nenaudai, nes jais pakeista jų teisinė padėtis, palyginti su pradiniu Komisijos sprendimu, kadangi atrodo, kad, palyginti su minėtu sprendimu, šiuose raštuose joms nustatyta papildoma našta. Taigi Teisingumo Teismo prašoma, atsižvelgiant į veiksmingos teisminės apsaugos principą, išaiškinti atitinkamai Sąjungos teismui ir nacionaliniam teismui suteiktų įgaliojimų pasidalijimą kontroliuojant baudų išieškojimo priemones.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — T-470/11, toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2015:241.

3 — Tai buvo 2011 m. birželio 24 d. raštas BUDG / DGA / C4/BM / s746396 (toliau – 2011 m. birželio 24 d. raštas) ir 2011 m. liepos 8 d. raštas BUDG / DGA / C4/BM / s812886 (toliau – 2011 m. liepos 8 d. raštas, toliau kartu – ginčijami raštai).

4 — 2006 m. gegužės 31 d. sprendimas dėl procedūros pagal EB 81 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnį (byla COMP / F/38.645 – Metakrilatai) (toliau – Sprendimas *Metakrilatai*).

I – Bylos aplinkybės

3. Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 2–28 punktuose ginčo aplinkybes išdėstė taip:

„2 [Sprendimu *Metakrilatai*] Europos Bendrijų Komisija *Arkema SA* ir jos dukterinėms bendrovėms *Altuglas International SA* ir *Altumax Europe SAS* (toliau kartu – *Arkema*) skyrė solidariai mokėtiną 219 131 250 eurų dydžio baudą už dalyvavimą kartelyje (toliau – pradinė bauda).

3 [Atsakovės] Sprendime *Metakrilatai* nurodytu pažeidimo laikotarpiu buvusios *Arkema* patronuojančio[s] bendrov[ė]s, pripažintos solidariai atsakingomis sumokėti pradinę baudą, atitinkamai 181 350 000 eurų ir 140 400 000 eurų.

4 2006 m. rugsėjo 7 d. *Arkema* sumokėjo visą pradinę baudą ir paskui apskundė Sprendimą *Metakrilatai* (toliau – teismo procesas byloje *Metakrilatai*), kaip tai tuo pat metu ir savarankiškai padarė [atsakovės].

Procesas Bendrajame Teisme byloje „Metakrilatai“

5 [Atsakovės] ir *Arkema* atitinkamai 2006 m. rugpjūčio 4 d. ir 10 d. pareiškė ieškinius dėl Sprendimo *Metakrilatai* panaikinimo.

6 Byloje T-206/06 [atsakovės] prašė panaikinti Sprendimą *Metakrilatai*.

7 Toje byloje [atsakovės] taip pat papildomai prašė sumažinti *Arkema* ir joms skirtos solidariai mokėtinos pradinės baudos dydį.

8 2008 m. liepos 24 d. Komisija išsiuntė *Arkema* laišką, kuriame paprašė patvirtinti, kad jos 2006 m. rugsėjo 7 d. mokėjimas buvo atliktas „visų kartu ir solidariai atsakingų skolininkų vardu“, ir pažymėjo, kad, pirma, „jeigu nebus pateiktas toks patvirtinimas ir jeigu bus panaikintas sprendimas [*Metakrilatai*] dėl įmonės, kurios vardu buvo atliktas mokėjimas“, ji „grąžins 219 131 250 eurų sumą su palūkanomis“ ir, antra, „jei Teisingumo Teismas patvirtins visą baudą ar jos dalį dėl bet kurio iš kitų solidariųjų skolininkų“, ji „iš jo reikalaus sumokėti visą likusią sumą su 6,09 % dydžio delspinigiais“.

9 2008 m. rugsėjo 25 d. laišku *Arkema* informavo Komisiją, kad sumokėjo 219 131 250 eurų sumą „kaip solidarioji skolininkė ir kad atlikus šį mokėjimą visiškai įgyvendintas Komisijos reikalavimas tiek *Arkema*, tiek visų solidariųjų skolininkų atžvilgiu“. Tokiomis aplinkybėmis *Arkema* „apgailestavo negalinti duoti leidimo Komisijai pasilikti kokios nors sumos tuo atveju, jeigu jos Bendrijos teisme pareikštas ieškinys bus patenkintas“.

10 2008 m. lapkričio 24 d. Komisija išsiuntė [atsakovėms] laišką, kuriuo, be kita ko, informavo apie 2008 m. rugsėjo 25 d. *Arkema* laišką ir apie tai, kad *Arkema* atsisakė užpildyti Komisijos pateiktą bendro mokėjimo deklaraciją.

11 [Atsakovių] ieškinys buvo atmestas 2011 m. birželio 7 d. Sprendimu *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, <…> EU:T:2011:250).

12 Užtat *Arkema* atskirai pareikštas ieškinys dėl Sprendimo *Metakrilatai* buvo iš dalies patenkintas 2011 m. birželio 7 d. Sprendimu *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, <…> EU:T:2011:251), nes *Arkema* skirtos baudos dydis buvo sumažintas iki 113 343 750 eurų.

13 [2011 m. birželio 7 d. Sprendime *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251)] Bendrasis Teismas nusprendė, jog įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją reikia sumažinti baudos padidinimą, kuris Sprendime *Metakrilatai* buvo pritaikytas *Arkema* siekiant atgrasomojo poveikio,

įvertinant tai, jog baudos skyrimo jai dieną ji nebebuvo kontroliuojama [atsakovių] ([2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251)] 338 ir 339 punktai).

14 Dėl [2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251)] nebuvo paduotas apeliacinis skundas, todėl jis įgijo *res judicata* galią.

15 Komisija grąžino *Arkema* (lėšų įskaitymo diena – 2011 m. liepos 5 d.) 119 247 033,72 euro sumą (105 787 500 eurų pagrindinę sumą ir 13 459 533,72 euro palūkanų).

Ginčijami raštai

2011 m. birželio 24 d. raštas

16 2011 m. birželio 24 d. raštu Komisija informavo [atsakoves], kad „vykdydama [2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251)] grąžins *Arkema* sumą, atitinkančią baudos sumažinimą, kaip nusprendė Bendrasis Teismas“.

17 Tame pačiame 2011 m. birželio 24 d. rašte Komisija taip pat paprašė [atsakovių] „tuo pat metu ir tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismui būtų paduotas apeliacinis skundas dėl [2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250)], sumokėti likusią mokėtiną sumą su nuo 2006 m. rugsėjo 8 d. skaičiuojamais 6,09 % dydžio delspinigiais“, t. y. 68 006 250 eurų, iš kurių *Total* yra „kartu ir solidariai“ atsakinga sumokėti iki 27 056 250 eurų su delspinigiais, t. y. bendrą 88 135 466,52 euro sumą.

18 2011 m. birželio 29 d. Komisijai adresuotame laiške [atsakovės] iš esmės tvirtino, kad nuo 2006 m. rugsėjo 7 d. buvo „įgyvendinti visi [Komisijos] reikalavimai“, ir uždavė Komisijai įvairių klausimų, siekdamos gauti paaiškinimų dėl kelių 2011 m. birželio 24 d. rašto aspektų.

2011 m. liepos 8 d. raštas

19 2011 m. liepos 8 d. raštu Komisija, be kita ko, atsakė, kad, „priešingai, nei supranta [atsakovės, ji] tikrai neatsisakys teisės susigrąžinti mokėtinas sumas, jeigu [atsakovės] atsisakys pateikti skundą Teisingumo Teismui“, ir pažymėjo, kad „[atsakovių] atsakomybė neišnyks pasilikus [2011 m. birželio 7 d. Sprendime *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251)] nurodytas ir *Arkema* sumokėtas sumas“.

20 Tame pačiame 2011 m. liepos 8 d. rašte Komisija pripažino suklydusi dėl ketinamos reikalauti sumos ir patikslino, kad įgyvendinant Sprendimą *Metakrilatai*, [2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250)] ir [2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251)] *Elf Aquitaine* mokėtina suma yra 137 099 614,58 euro, įskaitant 31 312 114,58 euro dydžio delspinigius (toliau – delspinigiai), o *Total* iš šios sumos yra solidariai atsakinga už 84 028 796,03 euro sumokėjimą.

21 2011 m. liepos 8 d. rašte Komisija taip pat pažymėjo, kad tuo atveju, jeigu [atsakovės] paduos apeliacinį skundą dėl [2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250)], ji gali pateikti banko garantiją, o ne sumokėti baudą.

22 2011 m. liepos 18 d. [atsakovės] sumokėjo Komisijai 2011 m. liepos 8 d. rašte reikalaujamą sumą, t. y. 137 099 614,58 euro.

Procesas dėl apeliacinio skundo Teisingumo Teisme byloje „Metakrilatai“

23 2011 m. rugpjūčio 10 d. ieškovės padavė apeliacinį skundą dėl [2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250)].

<…>

25 Apeliacinis skundas buvo atmestas 2012 m. vasario 7 d. Nutartimi *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, [nepaskelbta Rink.] <…> EU:C:2012:60), Teisingumo Teismui atmetus visus [atsakovių] reikalavimus.

<…>

28 Dėl papildomai pateiktų reikalavimų, kuriais siekiama atleisti nuo delspinigių mokėjimo, Teisingumo Teismas nusprendė:

„89 Šis prašymas turi būti atmestas kaip akivaizdžiai nepriimtinas, nes jis pateiktas ne dėl [2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250)], o dėl [2011 m. liepos 8 d. rašto], dėl kurio, be to, [atsakovės] pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme, šio teismo kanceliarijoje įregistruotą numeriu T-470/11.“

II – Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

4. Atsakovės pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2011 m. rugsėjo 1 d.) ir jame prašė panaikinti ginčijamus raštus, subsidiariai reikalaudamos sumažinti juose nurodytas sumas, ir dar subsidiariai – panaikinti juose reikalaujamus delspinigius.

5. 2011 m. lapkričio 17 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo, dokumentą, juo Komisija, remdamasi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsniu, pateikė nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą. Ji, be kita ko, teigė, kad ginčijami raštai yra aktai, kurių negalima ginčyti, nes jie nesukelia privalomų teisinių pasekmių, kurios paveiktų atsakoves, ir kad joms skirta mokėjimo prievolė kilo tik iš Sprendimo *Metakrilatai*.

6. Skundžiamo sprendimo 72–101 punktuose Bendrasis Teismas pirmiausia nagrinėjo minėtą nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą.

7. Šiuo atžvilgiu Bendrasis Teismas visų pirma nusprendė, jog, kalbant apie ginčijamuose raštuose iš atsakovių reikalaujamą pagrindinę sumą, šie raštai neturėjo įtakos atsakovių interesams, kad aiškiai pakeistų jų teisinę situaciją, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį, priėmus Sprendimą *Metakrilatai*.

8. Vis dėlto, kalbant apie įpareigojimą sumokėti delspinigius, pažymėtina, jog Bendrasis Teismas konstatavo, kad šis įpareigojimas nekilo iš sprendimo *Metakrilatai*, juo labiau iš 2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250) ar 2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251), nes netrukus po minėto sprendimo *Arkema* sumokėjo visą pradinę baudą, todėl ginčijamas aktas pakeitė jų teisinę padėtį ir padidino atsakovių pagal šį sprendimą mokėtiną sumą.

9. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad ieškinys yra priimtinas, kiek jis pareikštas dėl delspinigių, kurių iš atsakovių buvo reikalaujama ginčijamuose raštuose.

10. Toliau Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 107–118 punktuose nagrinėjo ieškinį iš esmės, kiek jis buvo pareikštas dėl iš atsakovių reikalaujamų delspinigių, ir patenkino jį šiuo aspektu.

11. Bendrasis Teismas panaikino ginčijamus raštus, kiek Komisija jais reikalavo iš atsakovių sumokėti delspinigius, ir atmetė likusią ieškinio dalį.

III – Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

12. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą,

— pripažinti Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį nepriimtinu ir

— priteisti iš atsakovių visas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant Bendrajame Teisme patirtas išlaidas.

13. Atsakovės Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

14. 2016 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi ELPA priežiūros institucijai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų. Vis dėlto, kadangi prašymas leisti įstoti į bylą buvo pateiktas pasibaigus Teisingumo Teismo procedūros reglamento 190 straipsnio 2 dalyje numatytam terminui, pagal šio reglamento 129 straipsnio 4 dalį šiai šaliai leista pateikti pastabas tik per žodinę proceso dalį, kuri surengta 2016 m. birželio 9 d.

IV – Apeliacinio skundo analizė

15. Apeliaciniam skundui pagrįsti Komisija pateikė tris pagrindus, atitinkamai susijusius su, pirma, tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, manydamas, kad ginčijami raštai sukėlė privalomų teisinių pasekmių, antra, *lis pendens* ir *res judicata* principų pažeidimu ir, trečia, prieštaringais motyvais.

A – *Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad ginčijami raštai sukėlė privalomų teisinių pasekmių*

1. Šalių argumentai

16. Komisija teigia, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, pripažinęs, kad ginčijami raštai sukėlė privalomų teisinių pasekmių, kurios paveikė atsakovių interesus. Ji konkrečiai turi omenyje skundžiamo sprendimo 81–87 punktuose nurodytus motyvus.

17. Šį pagrindą sudaro trys dalys.

18. Pirmoje dalyje Komisija teigia, kad ginčijami raštai tėra paprasti mokėjimo reikalavimai, pateikti vykdant Sprendimą *Metakrilatai*, ruošiantis galimam priverstiniam jo vykdymui po 2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250) (atsakovėms skirtų baudų palikimas nepakeistų) ir 2011 m. birželio 7 d. Sprendimo *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251) (*Arkema* skirtų baudų sumažinimas). Tačiau šie raštai dar nereiškė „priverstinio vykdymo“ ir juose nebuvo išreikštos galutinės Komisijos pozicijos.

19. Antroje pirmojo pagrindo dalyje Komisija teigia, jog ginčijamų raštų turinys įrodo, kad jie nesukelia privalomų teisinių pasekmių. Iš tiesų šiuose raštuose išreikšta apskaitos pareigūno tarnybų nuomonė dėl Sprendime *Metakrilatai* skirtos baudos išieškojimo ir buvo nurodyta tik baudos sumokėjimo ar „padengimo laiku“ tvarka, todėl aišku, kad tai buvo priemonė, kurios imtasi vykdant minėtą sprendimą.

20. Trečioje pirmojo pagrindo dalyje Komisija teigia, kad ginčijami raštai niekaip nepapildė Sprendimo *Metakrilatai* turinio. Atsakovėms nustatytas įpareigojimas sumokėti baudą ir prie jos pridėtus delspinigius buvo ir negalėjo būti niekas kitas, tik Sprendimo *Metakrilatai*, aiškinamo atsižvelgiant į 2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250), 2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251) ir 2012 m. vasario 7 d. Nutartį *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2012:60), rezultatas. Komisija pabrėžia, kad šioje srityje ji neturi jokios diskrecijos, nes delspinigiai nustatomi pagal atitinkamas Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012[5] ir jo įgyvendinimo reglamento, Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012[6], nuostatas. Kitaip tariant, ginčijamuose raštuose tik perteiktas Komisijos ketinimas įgyvendinti Sprendimą *Metakrilatai*, tad jie sukėlė tik šio sprendimo sukeltų pasekmių, ir jokių kitų. Šių dokumentų negalima atskirti nuo sprendimo, kurį pagal juos rengiamasi įgyvendinti.

21. Atsakovių nuomone, pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtiną ir iš dalies nepagrįstą.

22. Kalbant apie antrą ir trečią pagrindo dalis, atsakovės mano, kad jomis iš esmės apibendrintai pakartojami argumentai, kurie jau buvo pateikti Bendrajame Teisme, į kuriuos buvo atsakyta skundžiamo sprendimo 82–87 punktuose ir kuriais tik siekiama įrodyti, kad Bendrasis Teismas, atlikdamas savo vertinimus, padarė teisės klaidų. Taigi šias dalis reikėtų atmesti kaip akivaizdžiai nepriimtinas šiame apeliaciniame procese.

23. Kalbant apie pirmą pirmojo pagrindo dalį, atsakovių nuomone, ją reikia atmesti kaip nepagrįstą.

24. Šiuo atveju iš šiai bylai reikšmingų Finansinio reglamento nuostatų (žr., be kita ko, 78 straipsnio 4 dalį) ir jo įgyvendinimo reglamento, Deleguotojo reglamento Nr. 1268/2012, nuostatų (žr. 80 ir 83 straipsnius), taip pat iš Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad delspinigių nustatymo *ratio legis*, jeigu už SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimus skiriama bauda, yra neleisti, kad įmonių, vėluojančių sumokėti joms skirtą baudą, vienašališkai taikoma praktika būtų pakenkta ESV sutarties nuostatų veiksmingumui, taip pat, kad šios įmonės atsidurtų palankesnėje padėtyje nei tos, kurios per nustatytą terminą sumokėjo savo baudas.

25. Šiuo atveju ir, be to, kaip pripažino Komisija, atsakovės sumokėjo joms skirtą baudą prieš pasibaigiant nustatytam terminui. Taigi ginčijamų raštų parengimo dieną, t. y. po to, kai buvo priimti 2011 m. birželio 7 d. Sprendimas *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250) ir 2011 m. birželio 7 d. Sprendimas *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251), tačiau prieš pateikiant apeliacinį skundą Teisingumo Teismui, nebuvo jokio teisinio pagrindo reikalauti, kad atsakovės sumokėtų 31 312 114,58 EUR delspinigių.

26. Taigi šiais raštais ne tik patvirtintos nuostatos, kurias Komisija priėmė dėl delspinigių Sprendimo *Metakrilatai* 23 straipsnyje. Šiuose raštuose buvo naujas elementas, t. y. atsakovėms nustatyti delspinigiai, nesant jokio akivaizdaus, netgi tariamo, delsimo.

5 — 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012, p. 1, toliau – Finansinis reglamentas).

6 — 2012 m. spalio 29 d. Komisijos reglamentas dėl Reglamento Nr. 966/2012 taikymo taisyklių (OL L 362, 2012, p. 1).

2. Vertinimas

a) Dėl apeliacinio skundo pagrindo priimtinumo

27. Kadangi atsakovės formaliai ginčijo pirmojo pagrindo, vertinant antrą ir trečią jo dalis, priimtinumą, reikia nustatyti, ar, kaip jos teigia, šiose dalyse pateiktais Komisijos argumentais tik pakartoti argumentai, kurie jau buvo nurodyti Bendrajame Teisme, ir jų negalima pakartotinai tikrinti nagrinėjant šį apeliacinį skundą.

28. Šiuo atžvilgiu negalima paneigti, kad Komisija, nurodydama pirmąjį pagrindą, tikrai pakartojo tam tikrus argumentus, pateiktus kartu su nepriimtinumu grindžiamu prieštaravimu, pateiktu Bendrajame Teisme nagrinėjant bylą, kurioje buvo priimtas skundžiamas sprendimas.

29. Vis dėlto Komisija konkrečiai siekia kvestionuoti teisinį argumentavimą, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad ginčijami raštai sukėlė privalomų teisinių pasekmių, kurios pakeitė atitinkamų įmonių padėtį.

30. Pripažinta, kad pirmąja instancija nagrinėti teisės klausimai gali būti iš naujo aptarti apeliaciniame skunde, jeigu apeliantas nesutinka su Bendrojo Teismo pateiktu Sąjungos teisės aiškinimu ir taikymu. Iš tikrųjų, jeigu apeliantas negalėtų grįsti savo skundo Bendrajame Teisme pateiktais pagrindais ir argumentais, apeliacinis procesas iš dalies netektų savo prasmės[7].

31. Be to, manau, kad Komisija teisiškai pakankamai nurodė, kaip to reikalaujama Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalyje, skundžiamo sprendimo motyvų aspektus, kuriuos ji laiko teisiškai klaidingais.

32. Taigi, mano supratimu, reikia atmesti atsakovių šioje apeliacinėje byloje pateiktus nepriimtinumo motyvus.

b) Dėl apeliacinio skundo pagrindo pagrįstumo

33. Nurodant pirmąjį pagrindą, kuris šioje apeliacinėje byloje yra svarbiausias, Teisingumo Teismo prašoma nustatyti, ar Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, kad ginčijami raštai, kiek Komisija juose reikalavo delspinigių, buvo aktai, kuriuos galima ginčyti, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį.

34. Šioje byloje konfrontuoja du požiūriai.

35. Viena vertus, Komisija, kuriai pritaria ELPA priežiūros institucija, iš esmės teigia, kad pareiga sumokėti delspinigius kyla tik iš Sprendimo *Metakrilatai* ir iš atitinkamų teisės aktų nuostatų, o ginčijami raštai yra tik parengiamojo pobūdžio prieš priimant sprendimą dėl priverstinio vykdymo ir negali pakeisti atitinkamų įmonių teisinės padėties.

36. Kita vertus, atsakovės iš esmės teigia, kad šių raštų negalima laikyti patvirtinančiais ankstesnį sprendimą. Teigdamos, ir Komisija to neginčijo, kad 2006 m. rugsėjo 7 d. *Arkema* sumokėjo visą pradinės baudos sumą – 219 131 250 EUR, ir manydamos, kad šį mokėjimą reikia laikyti atliktu už atsakoves, jos laikosi nuomonės, kad niekada nekilo jokio mokėjimo delsimo klausimo, todėl jos neprivalėjo mokėti ginčijamuose raštuose reikalaujamų delspinigių.

7 — Šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 46 ir 47 punktai); 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimą *Ispanija / Komisija* (C-197/13 P, EU:C:2014:2157, 44 ir 45 punktai ir juose nurodyta teismo praktika) ir 2016 m. birželio 14 d. Sprendimą *Marchiani / Parlamentas* (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 37 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

37. Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką ieškinį dėl panaikinimo, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį, galima reikšti tik dėl aktų, sukeliančių privalomų teisinių pasekmių, kurie turi įtakos ieškovo interesams ir aiškiai pakeičia jo teisinę situaciją [8].

38. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką siekiant nustatyti, ar dėl akto, kurį prašoma panaikinti, gali būti pareikštas ieškinys dėl panaikinimo, reikia atsižvelgti į jo turinį, o jo priėmimo forma šiuo atžvilgiu iš esmės nėra svarbi [9].

39. Aktų arba sprendimų, kurie priimami keliais etapais, ypač pasibaigus vidaus procedūrai, atveju skundžiamą aktą iš principo [10] sudaro tik priemonės, kuriomis galutinai nustatoma institucijos pozicija pasibaigus šiai procedūrai, neįskaitant tarpinių priemonių, kurių tikslas – parengti galutinį sprendimą [11]. Taigi priemonėmis, kurias galima ginčyti, be kita ko, negalima laikyti tarpinių priemonių, kuriomis siekiama parengti galutinį sprendimą ir kuriomis tokių pasekmių nesukeliama, ir aktų, vien patvirtinančių ankstesnį, per nustatytą terminą neginčytą aktą [12].

40. Kaip yra, kalbant apie įspėjamuosius raštus, kuriuos parengia Komisijos apskaitos tarnybos, Komisijai priėmus sprendimus dėl konkurencijos teisės pažeidimų pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 [13] 23 straipsnio 2 dalies a punktą [14], kaip antai šioje byloje nagrinėjamą Sprendimą *Metakrilatai*?

41. Į šį klausimą, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodo paprastas, siūlau pateikti sąlyginį atsakymą.

42. Nors, kaip jau nurodžiau pirmą kartą, laikydamasis principų, kuriuos Teisingumo Teismas, be kita ko, nustatė 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendime *Komisija / Frerie Nord* [15], šie raštai *iš principo* neturėtų sukelti savarankiškų teisinių pasekmių, palyginti su pradiniu Komisijos sprendimu, kuriuo konstatuojamas konkurencijos teisės pažeidimas ir skiriama bauda, dėl specifinių šios bylos aplinkybių ir remdamasis priežastimis, kurias nurodysiu toliau, esu linkęs siūlyti atmesti apeliacinį skundą. Iš tiesų, kadangi minėtuose raštuose buvo nauja aplinkybė, kuri buvo nepalanki atitinkamoms įmonėms, dėl veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimų Sąjungos teismas gali būti paskatintas laikytis nuomonės, kad tai yra aktai, dėl kurių gali būti pareikštas ieškinys dėl panaikinimo pagal SESV 263 straipsnį.

8 — Žr. 1981 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *IBM / Komisija* (60/81, EU:C:1981:264, 9 punktas); 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Reynolds Tobacco ir kt. / Komisija* (C-131/03 P, EU:C:2006:541, 54 punktas) ir 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Komisija / Ferriere Nord* (C-516/06 P, EU:C:2007:763, 27 punktas).

9 — Žr. 1981 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *IBM / Komisija* (60/81, EU:C:1981:264, 9 punktas) ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Athinaïki Techniki / Komisija* (C-521/06 P, EU:C:2008:422, 42 ir 43 punktai).

10 — Šiuo klausimu Teisingumo Teismo praktikoje patikslinama, kad jeigu procedūra vykdoma keliais etapais, institucijos gali priimti vieną nuo kito atskirus aktus, kuriuos galima ginčyti, kiek jais sukeliama teisinių pasekmių, be kita ko, nes jais galutinai užbaigiama speciali ir atskira procedūra (žr., be kita ko, 1981 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *IBM / Komisija*, 60/81, EU:C:1981:264, 11 punktą).

11 — Žr. 1981 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *IBM / Komisija* (60/81, EU:C:1981:264, 10 punktas); 2000 m. birželio 22 d. Sprendimą *Nyderlandai / Komisija* (C-147/96, EU:C:2000:335, 26 punktas) ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Athinaïki Techniki / Komisija* (C-521/06 P, EU:C:2008:422, 42 ir 43 punktai).

12 — Žr. 2010 m. sausio 26 d. Sprendimą *Internationaler Hilfsfonds / Komisija* (C-362/08 P, EU:C:2010:40, 52 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

13 — 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB 81 ir 82] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2t., p. 205).

14 — Pagal šią nuostatą Komisija gali sprendimu skirti baudas įmonėms ir įmonių asociacijoms, jeigu jos tyčia ar dėl neatsargumo pažeidžia EB 81 ir 82 straipsnių nuostatas (dabar – SESV 101 ir 102 straipsniai).

15 — C-516/06 P, EU:C:2007:763.

i) Komisijos apskaitos tarnybų raštais, kuriais iš sprendimo, priimto pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą, adresatų buvo pareikalauta sumokėti baudą, pridėjus prie jos delspinigius, iš esmės nesiekiama sukelti privalomų teisinių pasekmių, kurios paveiktų atitinkamų įmonių interesus

43. Iš esmės Komisijos apskaitos tarnybų raštais paprasčiausiai nurodoma vykdyti ankstesnį sprendimą. Priimant sprendimus pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą, šie raštai pateikiami kaip sprendimo, kuriuo konstatuojamas pažeidimas, patvirtinimas, kartu skiriant baudą, be to, jais pasirengiama galimiems priverstinio vykdymo veiksmams.

44. Jeigu dabar analizuotume šių raštų turinį, nes tik jis iš tikrųjų yra lemiamas priimant sprendimą dėl to, ar aktą galima ginčyti Sąjungos teisme, iš esmės šiais įspėjamaisiais raštais tik primenama galima apmokėjimo tvarka ir suma, kurią, Komisijos apskaitos tarnybų nuomone, turi sumokėti įmonės adresatės. Kadangi Komisijos apskaitos tarnybos nėra įgaliotos priimti teisiškai privalomų aktų, atitinkamoms įmonėms skirtuose jų raštuose iš esmės negali būti sprendimo pobūdžio turinčių elementų, išskyrus tuos, kurie kyla iš pradinio Komisijos sprendimo, galinčio būti pakeisto Sąjungos teismo, ir kurie gali būti nenaudingi šioms įmonėms.

45. Tai pasakytina ir apie Komisijos sprendimu, priimtu pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą, skirtos baudos sumą, ir apie delspinigius, jeigu nevyksta joks ginčas dėl šio delsimo trukmės.

46. Iš tiesų, kalbant apie delspinigių sumos nustatymą, Komisija, kaip ji tai padarė Sprendime *Metakrilatai*, turi taikyti galiojančio Finansinio reglamento nuostatas dėl vykdymo tvarkos.

47. Iš tiesų Finansinio reglamento 71 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad priklausančių delspinigių mokėjimo Sąjungai sąlygos yra sukonkretintos įgyvendinimo taisyklėse, priimtose pagal šio reglamento 183 straipsnį. Šiuo atžvilgiu Finansinio reglamento su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1248/2006 [16], 86 straipsnio 2–5 dalyse nurodytos palūkanų normos, kurios prireikus taikomos, jeigu vėluojama sumokėti baudas, skirtas už Sąjungos teisės pažeidimą.

48. Kaip Teisingumo Teismas aiškiai nurodė 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendime *Komisija / Ferriere Nord* [17], kalbant apie raštą, kuriuo reikalaujama sumokėti baudos sumos likutį, kurio Komisija nebegali reikalauti sumokėti dėl sprendimo, kuriuo skiriama bauda, vykdymo veiksmų senaties termino pasibaigimo, tokio įspėjamojo rašto negalima laikyti sukeliančiu privalomų teisinių pasekmių.

49. Tame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad ginčijami aktai, t. y. Komisijos raštai, susiję su nesumokėtu *Ferriere Nord SpA* pagal Sprendimą 89/515/EEB [18] skirtos baudos likučiu, neatsižvelgiant į tai, ar jie priimti nesuėjus senaties terminui, ar vėliau, iš tikrųjų tėra tik parengiamosios tikrųjų įgyvendinimo aktų priemonės [19]. Pažymėtina, jog Teisingumo Teismas toje byloje pabrėžė, kad Komisija ginčijamuose aktuose nepranešė *Ferriere Nord* apie sprendimą „pakeisti anksčiau nustatytą vienkartinės baudos, nuobaudos ar reguliariai mokamos baudos dydį“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EEB) Nr. 2988/74 [20] 5 straipsnio 1 dalies a punktą.

16 — 2006 m. rugpjūčio 7 d. Komisijos reglamentas (OL L 227, 2006, p. 3).

17 — C-516/06 P, EU:C:2007:763, 27 punktas.

18 — 1989 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos sprendimas dėl EEB sutarties 85 straipsnio taikymo (IV/31.553 – *Suvirinti tinkleliai*) (OL L 260, 1989, p. 1).

19 — 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimas *Komisija / Ferriere Nord* (C-516/06 P, EU:C:2007:763, 29 punktas).

20 — 1974 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamentas dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisykles dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų (OL L 319, 1974, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 61).

50. Reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas neseniai nusprendė panašiai, konstatavęs, kad ginčijamame rašte, t. y. įspėjimu sumokėti baudą su delspinigiais, Komisija tiesiog patvirtino situaciją, susiklosčiusią jai priėmus pradinį sprendimą, kuriuo skirta bauda ir kuris pakeistas Bendrojo Teismo sprendimais ir paskesniais Komisijos raštais [21].

51. Be to, Bendrasis Teismas pripažino nepriimtinu ieškinį, kuriuo buvo prašoma panaikinti raštą su nurodyta tikslia suma, kurią dar turėjo sumokėti įmonė, kuriai prieš tai buvo nurodyta sumokėti baudą už dalyvavimą antikonkurenciniame kartelyje, t. y. ir likusi sumokėti baudos suma, ir nuo jos priskaičiuotini delspinigiai. Bendrajam Teismui nusprendus, kad delspinigių sumą galiausiai lėmė galiojančio finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklės, šis raštas neturėjo sprendimo pobūdžio, kiek tai susiję su atitinkamų nuostatų teisingu aiškinimu ir taikymu byloje nagrinėtam atvejui [22].

52. Man atrodo, šias pozicijas galima sugretinti su neseniai priimtu 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimu *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro / Komisija* [23], kuriame Teisingumo Teismas, nagrinėdamas sutartinio pobūdžio santykius, patikslino, kad debeto aviza „turi būti suprantama kaip įspėjimas, kuriuo primenama apie įsipareigojimų įvykdymo terminą ir mokėjimo sąlygas, ir ji negali būti prilyginama vykdomajam raštui, nors joje nurodoma apie jos privalomą vykdymą pagal SESV 299 straipsnį kaip vieną iš Komisijos turimų galimybių, jei skolininkas neįvykdytų įsipareigojimo iki nustatyto termino pabaigos“.

53. Šiuo atžvilgiu nereikia pamiršti, kad nacionaliniai teismai pagal EB 256 straipsnį (dabar – SESV 229 straipsnis) [24] privalo užtikrinti Komisijos sprendimo, kuriame numatyta piniginė prievolė, vykdymo priemonių *teisėtumo* kontrolę. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad nors privalomų teisinių pasekmių sąlyga, galinti turėti poveikį ieškovo interesams ir akivaizdžiai pakeisti jo teisinę situaciją, turi būti aiškinama atsižvelgiant į veiksmingos teisminės apsaugos principą, toks aiškinimas negali panaikinti šios sąlygos neperžengiant pagal Sutartį Sąjungos teismams suteiktos kompetencijos ribų [25].

54. Šis kompetencijos padalijimas atitinkamai Sąjungos teismui ir nacionaliniam teismui grindžiamas idėja, kad, apibrėžus *piniginę prievolę*, kuri yra taikoma asmeniui pagal Komisijos sprendimą, būtent nacionalinis teismas, kaip bendrosios kompetencijos Sąjungos teismas, turi tikrinti šios konkrečiai apibrėžtos prievolės vykdymo priemonių teisėtumą.

55. Man atrodo, dėl to nereikia atmesti, kad, nors aktas pateikiamas kaip Komisijos anksčiau priimto sprendimo įgyvendinimo aktas, jeigu jame yra naujas elementas, galintis sukelti privalomų teisinių pasekmių, kurios turi įtaką atitinkamiems asmenims, jis gali būti ginčijamas, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį. Iš tiesų tokiu atveju reikia manyti, kad ginčijamas ne Komisijos sprendimo, kuriame nustatyta piniginė prievolė, vykdymas, o pačios piniginės prievolės apibrėžimas.

56. Taigi būtent dėl to, kad Teisingumo Teismas turi užtikrinti teisminės apsaugos veiksmingumą, negalima atmesti, kad aktas, kuris pateikiamas kaip įspėjimas sumokėti baudą ir, jei taikytina, delspinigius, tam tikromis aplinkybėmis, kaip antai šios bylos aplinkybėmis, gali sukelti privalomų teisinių pasekmių, kurios paveiktų atitinkamų juridinių asmenų interesus.

57. Būtent tai siūlau nagrinėti toliau.

21 — Žr. 2016 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Trioplast Industrier / Komisija* (T-669/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:285, 65–78 punktai).

22 — Žr. 2013 m. lapkričio 19 d. Nutartį *1. garantovaná / Komisija* (T-42/13, nepaskelbta Rink., EU:T:2013:621, 26 ir 27 punktai). Šiuo klausimu taip pat žr. 1998 m. birželio 10 d. Nutartį *Cementir / Komisija* (T-116/95, EU:T:1998:120, 20–24 punktai) ir 2012 m. kovo 12 d. Nutartį *Universal / Komisija* (T-42/11, nepaskelbta Rink., EU:T:2012:122, 20–32 punktai).

23 — C-506/13 P, EU:C:2015:562, 23 punktas.

24 — Sprendimo *Metakrilatai* 4 straipsnyje patikslinta, kad jis taikytinas pagal EB 256 straipsnį.

25 — Šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Komisija / Ferriere Nord* (C-516/06 P, EU:C:2007:763, 32 ir 33 punktai).

ii) Dėl labai specifinių šios bylos aplinkybių Teisingumo Teismas turėtų patvirtinti skundžiamą sprendimą

58. Šis apeliacinis skundas susijęs su gana sudėtinga ir neįprasta faktine ir teisine situacija, todėl reikia priminti esmines jos ypatybes.

59. Sprendimu *Metakrilatai* atsakovėms, veikiančioms tik kaip *Arkema* patronuojančiosioms bendrovėms, skirta 219 131 250 EUR bauda, ir jos buvo įpareigotos „solidariai ir bendrai“ sumokėti atitinkamai 140,4 mln. EUR ir 181,35 mln. EUR.

60. 2011 m. birželio 7 d. Sprendimu *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251) *Arkema* skirtos baudos suma buvo sumažinta iki 113 343 750 EUR. Tačiau pati atsakovėms skirtos baudos suma priėmus 2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250), kuris, be to, patvirtintas 2012 m. vasario 7 d. Nutartimi *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2012:60), išliko nepakitusi.

61. Pirma, neginčijama, kad 2006 m. rugsėjo 7 d. *Arkema* sumokėjo visą pradinės baudos sumą – 219 131 250 EUR, taip pat ir už bendroves atsakoves. Nors Komisija, pateikdama trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą, prie kurio sugrįšiu vėliau šioje išvadoje, ginčijo skundžiamo sprendimo 113 punkte pateiktą 2008 m. rugsėjo 25 d. rašto aiškinimą, pagal kurį *Arkema* tinkamai užpildė bendro mokėjimo deklaraciją, taigi ir sumokėjo visą pradinę baudą taip pat ir už atsakoves, ji nenurodė ir neteigė, kad šį vertinimą nulėmė faktinių aplinkybių iškraipymas ar klaida teisiškai kvalifikuojant faktines aplinkybes.

62. Atsižvelgiant į tokią situaciją, darytinos dvi išvados. Pirmoji susijusi su pozicija, kurios Teisingumo Teismas laikėsi byloje C-421/11 P dėl delspinigių mokėjimo. Antroji apskritai susijusi su tuo, ar, atsižvelgiant į teismo praktikos raidą, atsakovėms tikrai galėjo būti inkriminuotas mokėjimo delsimas.

63. Pirmoji išvada yra ta, kad 2012 m. vasario 7 d. Nutartyje *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2012:60, 89 punktas) Teisingumo Teismas netiesiogiai, tačiau neabejotinai patvirtino, viena vertus, ieškinio dėl ginčijamų raštų, kuriais, atsakovių teigimu, nepagrįstai nustatomi delspinigiai, ir, kita vertus, ieškinio dėl Sprendimo *Metakrilatai* atskyrimo specifiką ir pagrįstumą. Nusprendęs, kad subsidiariai pateiktas reikalavimas, kuriuo buvo siekiama atleidimo nuo delspinigių mokėjimo, turėjo būti atmestas kaip akivaizdžiai nepriimtinas, nes jis buvo nukreiptas „ne prieš [2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (T-206/06, EU:T:2011:250)], o prieš [2011 m. liepos 8 d. raštą], dėl kurio, be kita ko, [atsakovės] pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme, užregistruotą jo kanceliarijoje numeriu T-470/11“, Teisingumo Teismas, atrodo, pripažino, kad ginčijami raštai nebuvo pateikti kaip patvirtinantys Sprendimą *Metakrilatai* su Bendrojo Teismo padarytais pakeitimais.

64. Antroji išvada yra ta, kad iki šiol egzistuoja teisinis neaiškumas dėl to, kokias konkrečiai pasekmes turi nustatyti Komisija išieškant baudas, „solidariai ir bendrai“ skirtas dukterinėms bendrovėms ir jų patronuojančiosioms bendrovėms tik už šių dukterinių bendrovių antikonkurencinį elgesį. Tiksliau, nors Teisingumo Teismas galėjo manyti, kad tokiu atveju nurodytų patronuojančiųjų bendrovių atsakomybė buvo „tik išvestinė“ [26], palyginti su jų dukterinių bendrovių, jis nepateikė aiškių gairių dėl to, kokių pasekmių turi kilti, jeigu minėtos dukterinės bendrovės sumoka visą joms solidariai su jų patronuojančiosiomis bendrovėmis skirtą baudą.

65. Ar tokiu atveju, kai dukterinė bendrovė sumoka visą „solidariai ir bendrai“ skirtą baudą, ir neatsižvelgiant į tai, ar ji ketino atlikti „bendrą mokėjimą“, Komisija turi teisę manyti, kad patronuojančioji bendrovė neįvykdė visos arba dalies savo mokėjimo prievolės?

26 — Žr. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimą *Total / Komisija* (C-597/13 P, EU:C:2015:613, 38 ir 41 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

66. Manau, kad ne.

67. Mano supratimu, bendras ir solidarus patronuojančiųjų bendrovių atsakovių ir jų dukterinių bendrovių atsakomybės pobūdis pažeidimo laikotarpiu tik už šių dukterinių bendrovių antikonkurencinį elgesį, neatsižvelgiant į tai, kad yra „bendro mokėjimo deklaracija“, patvirtina, kad *Arkema* pradinis baudos mokėjimas buvo atliktas jos vardu, tačiau kartu ir už solidariai atsakingus už prievolę asmenis. Iš tiesų, jeigu patronuojančiosios bendrovės atsakomybė kyla tik dėl jos dukterinės bendrovės, kuri vienintelė konkrečiai pažeidė SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytą kartelių draudimą, be to, jeigu iš šių dviejų bendrovių priteista solidariai sumokėti baudą, Komisija negali reikalauti, kad patronuojančioji bendrovė sumokėtų baudą, kurios dydis viršija dukterinės bendrovės galiausiai mokėtiną baudos dydį [27].

68. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tuo atveju, kai patronuojančiosios bendrovės atsakomybė kyla tik dėl dukterinės bendrovės atsakomybės ir nėra jokio kito veiksnio, individualiai apibūdinančio patronuojančiajai bendrovei inkriminuojamus veiksmus, šios bendrovės atsakomybė neturi viršyti jos dukterinės bendrovės atsakomybės [28]. Dėl to Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad jeigu tenkinami tam tikri procesiniai reikalavimai, patronuojančiajai bendrovei, kurios atsakomybė kyla tik dėl dukterinės bendrovės atsakomybės, iš esmės turi būti taikomas galimas jai priskirtos dukterinės bendrovės atsakomybės sumažinimas [29]. Be to, jis turėjo progą patikslinti, kad solidarumo mechanizmo, taikomo mokant baudas už Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimus, tikslas, be kita ko, yra sustiprinti šių baudų išieškojimo veiksmus, o galimas vėlesnėje stadijoje kylantis solidariųjų bendraskolių ginčas „Komisijos iš esmės nebedomina, jeigu visą baudą jai sumokėjo vienas ar keli minėti bendraskoliai“ [30].

69. Vis dėlto Teisingumo Teismas byloje C-421/11 P nusprendė, kad dukterinei bendrovei skirtos baudos sumažinimas neturėtų būti automatiškai taikomas jos patronuojančiajai bendrovei, kurios atsakomybė yra tik išvestinė. Kalbant apie atsakovių atvejį, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas iš esmės laikėsi nuomonės, kad joms ir *Arkema* buvo taikomas skirtingas dauginimo koeficientas, o vien tai, kad šios bendrovės turėjo sumokėti baudą, už kurią jos bendrai ir solidariai atsakingos, negali būti aplinkybė, pateisinanti *res judicata* galios, kurią reikia pripažinti pagal 2011 m. birželio 7 d. Sprendimą *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251), išplėtimą [31]. Taigi Teisingumo Teismas nenurodė, kad jeigu vienas iš solidariųjų bendraskolių sumoka visą baudą, Komisija nebegali konkrečiai manyti, kad kitas iš bendraskolių dar turi sumokėti visą baudą arba jos dalį.

70. Nors šiuo atveju tiesiogiai nereikia atsakyti į šį klausimą, aš pats laikausi nuomonės, kad šios bylos aplinkybėmis ir jeigu nepaneigiama pati solidarumo taisyklės esmė, galima abejoti, ar atsakoves būtų galima kaltinti dėl bet kokio delsimo sumokėti baudą, skirtą Sprendime *Metakrilatai*. Taigi ginčijamų raštų, kiek juose reikalaujama sumokėti delspinigius, kuriems nėra pagrindo nei minėtame sprendime, kurį Bendrasis Teismas pakeitė 2011 m. birželio 7 d. Sprendimu *Arkema France ir kt. / Komisija* (T-217/06, EU:T:2011:251), nei Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklėse, negalima laikyti tiesiog patvirtinančiais ankstesnius aktus.

27 — Žr. mano išvadą byloje *Total / Komisija* (C-597/13 P, EU:C:2015:207, 31–46 punktai).

28 — Žr. 2013 m. sausio 22 d. Sprendimą *Komisija / Tomkins* (C-286/11 P, EU:C:2013:29, 37, 39, 43 ir 49 punktai) ir 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimą *Total / Komisija* (C-597/13 P, EU:C:2015:613, 38 punktas).

29 — Žr. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimą *Total / Komisija* (C-597/13 P, EU:C:2015:613, 41 punktas).

30 — Žr. 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Komisija ir kt. / Siemens Österreich ir kt.* (C-231/11 P– C-233/11 P, EU:C:2014:256, 59 ir 60 punktai).

31 — Žr. 2012 m. vasario 7 d. Nutartį *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, EU:C:2012:60, 83 punktas).

71. Tuose raštuose neabejotinai yra naujas elementas, nes pagal juos reikalaujama, kad atsakovės sumokėtų dalį baudos, kuri joms buvo skirta solidariai su *Arkema*, kartu su delspinigiais, nors *Arkema* iš karto sumokėjo visą baudą. Taigi šioje byloje kalbama ne apie Komisijos sprendimo įgyvendinamąjį aktą, kurio teisminė kontrolė priklauso nacionaliniam teismui, o apie aktą, kuriame kvestionuojama pati įmonei nustatytos piniginės prievolės apibrėžtis.

72. Šiuo atžvilgiu man atrodo gana paradoksalu, kad Komisija, viena vertus, suteikia tam tikrą reikšmę 2008 m. rugsėjo 25 d. rašte pateiktam aiškinimui dėl Sprendime *Metakrilatai* solidariai skirtos baudos „bendro sumokėjimo“ buvimo ar nebuvimo, taigi ir šio rašto teisinėms pasekmėms, ir, kita vertus, ginasi, kad tik šis sprendimas su Bendrojo Teismo padarytais pakeitimais yra sprendimo pobūdžio.

73. Atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus laikausi nuomonės, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kvalifikuodamas ginčijamus raštus kaip aktus, kuriuos galima ginčyti pagal SESV 263 straipsnį, kiek Komisija juose reikalavo delspinigių.

B – *Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su „lis pendens“ ir „res judicata“ principų, kylančių iš 2012 m. vasario 7 d. Nutarties Total ir Elf Aquitaine / Komisija (C-421/11 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2012:60), pažeidimu*

1. Šalių argumentai

74. Antrajame pagrinde Komisija kaltina Bendrąjį Teismą iš esmės pažeidus *lis pendens* ir *res judicata* principus, nes jis, be kita ko, skundžiamo sprendimo 80 ir 93–101 punktuose mokėtinų delspinigių klausimą atsiejo nuo likusios Sprendimo *Metakrilatai* dalies.

75. Šiuo atžvilgiu Sprendimo *Metakrilatai* 2 straipsnyje buvo nuostatų dėl skirtos pagrindinės baudos ir delspinigių, jeigu bauda nebūtų sumokėta, kurios yra papildomos. Tačiau tuo metu, kai byloje, kurioje priimtas skundžiamas sprendimas, buvo pareikštas ieškinys, Teisingumo Teismo byloje C-421/11 P dar buvo nagrinėjamas apeliacinis skundas, susijęs su šiuo sprendimu. Be to, Teisingumo Teismui priėmus 2012 m. vasario 7 d. Nutartį *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2012:60), atsakovėms tapo galutinis visas minėtas sprendimas, taigi įskaitant delspinigių klausimą.

76. Atsakovės prašo atmesti šį pagrindą.

2. Vertinimas

77. Šiuo atveju esu linkęs manyti, jog, atsižvelgiant į tai, kad Bendrajame Teisme byloje T-470/11 pareikštas ieškinys formaliu požiūriu buvo nukreiptas prieš aktą, kuris iš pirmo žvilgsnio skyrėsi nuo akto, nagrinėto byloje, kurioje priimtas 2012 m. vasario 7 d. Sprendimas *Total ir Elf Aquitaine / Komisija* (C-421/11 P, EU:C:2012:60), pagrindą, susijusį su *lis pendens* ir *res judicata* principų pažeidimu, reikia atmesti.

78. Iš tiesų man atrodo, kad tik šis požiūris atitinka Teisingumo Teismo teiginį minėtos nutarties 89 punkte dėl skirtumo tarp, pirma, ieškinio dėl ginčijamų raštų, kuriais galbūt nepagrįstai nustatyti delspinigiai, ir, antra, ieškinio dėl Sprendimo *Metakrilatai* specifikos ir pagrįstumo.

79. Todėl, mano nuomone, antrajam apeliacinio skundo pagrindui negalima pritarti.

C – Dėl trečiojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su prieštaringais motyvais

1. Šalių argumentai

80. Subsidiariai pateikdama trečiąjį pagrindą Komisija teigia, kad skundžiamo sprendimo motyvai yra prieštaringi.

81. Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 113 punkte klaidingai konstatavo, kad Komisija visiškai įgyvendino savo reikalavimo teises tiek *Arkema*, tiek solidariųjų bendraskolių atsakovių atžvilgiu, nors Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo minėto sprendimo 9 punkte, kad *Arkema* „apgailestavo negalinti duoti leidimo Komisijai pasilikti kokios nors sumos tuo atveju, jeigu jos Bendrijos teisme pareikštas ieškinys bus patenkintas“.

82. Vis dėlto, Komisijos teigimu, šis *Arkema* patikslinimas neabejotinai reiškė, kad nebuvo bendro mokėjimo deklaracijos. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas negalėjo teigti, kad Komisija visiškai įgyvendino reikalavimo teises ir savo, ir visų solidariųjų bendraskolių atžvilgiu.

83. Atsakovės tvirtina, kad trečiąjį pagrindą reikia atmesti kaip akivaizdžiai nepriimtiną ir bet kuriuo atveju nepagrįstą.

2. Vertinimas

84. Komisijos argumentai, kuriuos ji pateikė trečiajam apeliacinio skundo pagrindui pagrįsti, neįtikina ir manau, kad juos reikia atmesti kaip nepriimtinus.

85. Pirmiausia reikia pažymėti, jog skundžiamo sprendimo 9 punktas *stricto sensu* nesusijęs su motyvuojamąja dalimi ir yra skundžiamo sprendimo dalyje, kurioje dėstomos faktinės aplinkybės ir kurioje nepateikiamas joks Bendrojo Teismo vertinimas.

86. Be to, atrodo, kad, prisidengdama tariamu motyvų prieštaringumu, Komisija iš tikrųjų nori ginčyti Bendrojo Teismo pateiktą 2008 m. rugsėjo 25 d. *Arkema* rašto Komisijai atsakant į ankstesnį liepos 24 d. raštą aiškinimą.

87. Nors klausimas, ar Bendrojo Teismo sprendimo motyvai prieštaringi, yra teisės klausimas, kurį galima kelti apeliaciniame skunde[32], taip nėra kalbant apie faktinių aplinkybių vertinimą, kurio, išskyrus iškraipymo atvejį, Teisingumo Teismas nenagrinėja[33].

88. Man atrodo, kad toks iškraipymas, dėl kurio, be to, visai nekaltinama, nebuvo įrodytas. Iš tiesų man atrodo visiškai pateisinamas, taigi ir be akivaizdžių klaidų, skundžiamo sprendimo 113 punkte pateiktas Bendrojo Teismo aiškinimas, pagal kurį „Komisija negali pagrįstai teigti, kad *Arkema* neužpildė bendro mokėjimo deklaracijos, nes minėtame 2008 m. rugsėjo 25 d. rašte ji aiškiai nurodė, kad „buvo visiškai įgyvendintos Komisijos reikalavimo teisės tiek [jos], tiek visų solidariųjų skolininkų atžvilgiu“.

32 — Žr., be kita ko, 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *Cubero Vermurie / Komisija* (C-446/00 P, EU:C:2001:703, 20 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir 2007 m. vasario 8 d. Sprendimą *Groupe Danone / Komisija* (C-3/06 P, EU:C:2007:88, 45 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

33 — Žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 41 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

V – Išvada

89. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jos priteisiamos *Total SA* bei *Elf Aquitaine SA* patirtos bylinėjimosi išlaidos.

3. ELPA priežiūros institucija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.